

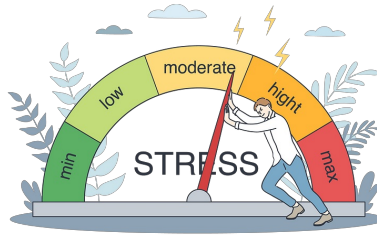
Komentarz eksperta: Anita Pollak

Osobowość, stres i roboty

2021-10-14

W psychologii osobowość odnosi się do tych cech osoby, które odpowiadają za stałe wzorce uczuć, myślenia i zachowania (Pervin, 2005).

Słynny model osobowości stworzony przez Costę i McCrae (1992) zakłada istnienie pięciu cech osobowości: ugodowości, która składa się z altruizmu, współczucia, współpracy; sumienności, czyli zorganizowania, niezawodności, ukierunkowania na cel; neurotyczności, którą można opisać jako tendencję do przeżywania przykrych emocji, lęku, martwienia się; otwartości, czyli ciekawości, wnikliwości, chęci doświadczenia; ekstrawersji, która składa się z towarzyskości, optymizmu, poszukiwania silnych bodźców (Müller i in., 2018).

Grafika: Shutterstock

[Download image](#)

Kolejnym, często przywoływanym psychologicznym konceptem jest stres, czyli stan nierównowagi między możliwościami jednostki, a wymaganiami stawianymi przez środowisko (Strelau, 1996, 2009).

Stres związany z pracą jest powiązany z wieloma objawami depresji, takimi jak: bezsenność, obniżona koncentracja, zmęczenie, utrata energii (Jong-Sun, Eun-Jeong, Kyeong-Sook, 2012). Ponadto stres odczuwany przez pracownika wpływa na obniżenie jego wydajności, zwiększa ryzyko popełniania błędów i powoduje wzmożoną nieobecność w pracy (Ajayi, 2018; Park, 2007). Klasyczne już prawo Yerkesa-Dodsona (1908) wskazuje, że stres działa motywująco jedynie do pewnego momentu, a po przekroczeniu punktu krytycznego powoduje spadek wydajności. Punkt ten jest uwarunkowany indywidualnie, stąd istnieje potrzeba odpowiedniego przypisywania stanowisk pracy do możliwości i predyspozycji danej osoby.

Badania nad stresem podkreślają rolę cech psychologicznych, takich jak osobowość w przetwarzaniu i interpretowaniu stresu (Kokkinos, 2007). Ekstrawertyczne osoby w sytuacjach stresowych mają tendencję do optymistycznego myślenia i szukania wsparcia w innych (Gallagher i in., 1990), osoby neurotyczne wolą wówczas skupiać się na emocjach i minimalizowaniu ich, osoby ugodowe poddają się stresowi i nie szukają specjalnie różnych metod na obniżenie dyskomfortu, przyjmując go ze stoickim spokojem. Osoby sumienne szukają konkretnych metod na rozwiązanie problemu i poszukują źródła stresu.

Osobowość wpływa nie tylko na odbiór stresu, ale również na tendencje do postrzegania robotów. Park i współpracownicy (2012) odkryli, że cechy osobowości pracownika wpłynęły na antropomorfizowanie robota, czyli przypisywanie mu cech ludzkich. Zjawisko to ma pozytywne implikacje w postaci zwiększonego zaufania w stosunku do robota, co przekłada się na większą chęć współpracy z nim. Zgodnie z doniesieniami tych naukowców, ekstrawertycy przypisywali robotom więcej ludzkich cech, niż introwertycy. Osoby otwarte na doświadczenia oraz ekstrawertyczne bardziej akceptowały roboty w pracy, niż osoby będące ich przeciwieństwem (Conti i in., 2017). Ponadto osoby ekstrawertyczne preferowały szybsze ruchy robota, w przeciwieństwie do osób introwertycznych. (Aly i in., 2013). Ciekawy jest również sam wygląd robota w kontekście osobowości pracownika - osoby neurotyczne preferowały roboty o wyglądzie mechanicznym w porównaniu do robotów o wyglądzie humanoidalnym (Walters et al. 2008).

Informacje te mogą być pomocne do dopasowywania pracowników do różnych stanowisk pracy tak, aby zmaksymalizować ich wydajność i zminimalizować odczuwanie stresu.

Anita Pollak

Doktor psychologii. Kierownik projektów badawczych. Współwłaścicielka gliwickiej firmy APA Group, polskiego lidera automatyki przemysłowej i budynkowej. Porusza się w świecie zespołów wirtualnych, robotów przemysłowych i nowych technologii. Specjalizuje się w psychologii pracy i organizacji oraz psychologii klinicznej. W swoich badaniach wykorzystuje nowe technologie do badania reakcji psychofizjologicznych. Jest autorką publikacji z zakresu dobrostanu pracowników w krajowych i zagranicznych czasopismach naukowych. Należy do Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, Polskiego Stowarzyszenia Psychologii Organizacji, European Association of Work and Organizational Psychology – EAWOP.

fot. Anita Polak (Joanna Nowicka Photography)

[Download image](#)